

YALA NAFARROA PALESTINAREKIN-GO MOZIOA [2025 Mozioen bigarren fasea]

Kontuan hartuta:

- 77 urteko okupazioa, palestinarren lurren eta baliabideen lapurreta, eta hamarkadak dira Israelek apartheid sistema ezarri zuela;
- etengabeko genozidioa prozesu historiko batean txertatzen da, Palestinaren legez kanpoko okupazioa eta bere lurraldearen murrizketa gero eta handiagoa oinarri hartuta. Horri esker, politika edo continuum batzuk garatu ahal izan dira apartheid, segregazio, bantustanizazio [01] estrategia beraren barruan, zigor kolektiboak etengabe ezartzeko eta herri, etnizidio eta genozidio baten deuseztapena gauzatzeko, oraingoan mundu guztiaren bistan, Israeli bere planarekin jarraitzea eragotzi gabe;
- Israelek ez ditu aintzat hartzen eta ez ditu betetzen sistematikoki Nazio Batuen Ebazpenak, bai eta Nazioarteko Justizia Gorteak 2024ko maiatzaren 24an emandako agindua ere, zeinaren arabera **«Israeli agintzen baitio Gazako erasoak berehala gelditzeko eta Gazako sarrera guztiak irekita edukitzeko eta ikerketa-batzorde bati sartzen uzteko»;**
- Nazioarteko Justizia Gortearen, udal honen (edo kontzeju honen) neurri hauek betetzen direla ziurtatzeko estatu sinatzaile guztien betebeharra:

U1. Herri palestinarrari elkartasuna adierazten dio eta bere eskubideen aitortza babesten du.

U2. Espainiako Gobernuari eskatzen dio:

E1. **Gazako zerrendan berehalako su-eten iraunkorra** eska dezala nazioarteko instantzia diplomatiko guztietan.

E2. NBEk **korridore humanitarioak irekitzea bultzatzea, elikagaiak, sendagaiak eta bizitza duina izateko behar den guztia Gazan sar dadin**. Israelek sarrera legez kanpo blokeatzen jarraitzen du gaur egun, nazioarteko legezkotasuna argi eta garbi urratuta.

E3. **Israeli armak eta petrolioak berehala enbargatzea**, Gazako populazio zibilaren aurka erabiltzea saihesteko, NBEren Lurralde Palestinar Okupatuaren Errelatore Bereziak EBri eskatutakoarekin bat etorritik. [02] Israeli armak erostea eta saltzea eten dezala, genozidioak, okupazioak eta apartheidak irauten duten bitartean, herrialde honek palestinarren aurka egindako ankerkeriak ikusita eta Europar Batasunari eska diezaiola Israeli armen eta teknologia militarren salerosketa eteteko.

E4. Israeli, potentzia okupatzaileari, eska diezaiola **suntsitutako palestinarren etxebizitza eta azpiegitura zibil guztiak berreraikitzea**, bai eta milaka zibil palestinarrak eragindako hilketak, zauri eta traumen **osasun-gastuak eta kalte-ordainak ordaintzeko ere**. [03]

E5. **Nazioarteko Zigor Gorteari** (bere fiskalak adierazi duenez, «Israelek nahita eta sistematikoki kendu dizkie Gaza osoko biztanleria zibilari giza biziraupenerako ezinbestekoak diren gauzak») **eta Nazioarteko Justizia Gorteari laguntza handiagoa ematea, Israelgo Gobernuak eta aginte-kate militarretan, administratiboetan eta Estatuaren eta enpresa-esparruetan arduradun nagusiak auzipetzeko, 63 mila pertsona hilketengatik, horien artean 18.500 haur eta 12.500 emakume. Era berean, 12 mila gazatar baino gehiago desagertu direlako hondakinen azpian;** ahaztu gabe Zisjordanian eta Jerusalem ekialdean ugaritu egin dela indarkeria-espinala eta lurren eta etxebizitzaren lapurreta. Ildo horretan, eskatzen dugu, nazioartean dituen

betebeharren arabera, **Espainiako Estatu** egin dituen adierazpen garrantzitsuetatik **Israelen aurka irekitako prozedurekin, modu eraginkor eta dinamikoan bat egitea, bai Nazioarteko Zigor Gortean, bai Nazioarteko Justizia Gortean**. Politika aktiboak ere eskatzen ditugu, genozidioa, okupazioa edo apartheidia saihesteko eta inola ere ez laguntzeko. [04]

E6. **Estatu Palestinarraren 1967ko gerraren aurreko mugak gutxienez** onartzeaz gain, herri **palestinarraren autodeterminazio-eskubidea onartzea**, palestinarrak beren mugak eta etorkizuneko antolaketa zehaztu ahal izan ditzaten NBEk babestutako bidezko negoziazio batean, eta **errefuxiatutako biztanle palestinarrei itzultzeko eskubidea** aitortzea, Nazio Batuen Batzar Nagusiaren 194., 242. eta 3236. ebazpenek zehazten duten bezala.

E7. Espainiako enpresei eska diezaiela **Palestinako lurralde okupatuetatik datozen salgaien jatorria nahitaez adierazteari buruzko legeria betetzeko, eraginkortasunez eta berehala, zigorrak ezarriz bestela**. [05]

E8. **Europar Batasunaren eta Israelen arteko elkartze-akordioa inpugnatu dezala Europar Batasunean**, eta horretatik berehala atera dadila, lehentasunezko itun hori nabarmen ez betetzeagatik, Israelek ez baitu betetzen giza eskubideak eta printzipio demokratikoak errespetatzeko konpromisoa. Zentzu horretan, kautelazko neurri edo preautelar propioak hartzea atzerapenik gabe, Nazioarteko Justizia Gorteak eskatzen duen bezala bere eginbeharra betetz, eta aldi berean Europan desinbertsio neurriak eta zigorrak sustatuz. [06]

E9. **Israelekin harremanak haustea**, nazioarteko legedia eta giza eskubideak sistematikoki urratzen dituelako. Israelek Giza Eskubideen eta Nazioarteko Zuzenbide Humanitarioaren arloko nazioarteko legeak urratzen jarraitzen duen bitartean eta genozidio, apartheid eta okupazio ekintzei eusten dien bitartean mantendu beharko da harremanen haustura hori.

U3. Giza Eskubideen eta Nazioarteko Zuzenbide Humanitarioaren arloko nazioarteko legeriarekin konprometitzen da. Hori dela eta, aplikatzekoa den araudiak ahalbidetzen duen neurrian, **ez du laguntza ekonomikorik emango, lokalen lagapenik, aitopenik edo harrera publikorik egingo Israel eta sionismoa ordezkatzan duten pertsonen, elkarteek edo enpresek egindako edozein jarduera ekonomiko, kultural, kirol edo ludikori**, jarduera horiek Palestinaren aurkako apartheid, okupazio eta genozidioa gaitzesten badute edo jendaurrean adierazten ez badute. Nafarroako udaletako ekitaldi batzuetan eta Nafarroako Foru Gobernuaren hainbat ekimenekin gertatu den bezala.

U4. Araudi aplikagarriak ahalbidetzen duen neurrian, **bere eskumeneko kontratazio publikoko prozesuetan okupazioaren negozioarekin harreman ekonomikoak, babesletzak edo estrategikoak dituzten pertsonekin kontraturik ez egiteko konpromisoa hartzen du**.

U5. Nafarroako Gobernuari eta Nafarroako Parlamentuko talde parlamentarioei eskatzen die azter ditzatela kontratazio publikoaren araudian aldaketak, **Giza Eskubideen arloan nazioarteko legezkotasuna babesteko klausula eraginkorrak sartzeko**, Giza Eskubideen urraketa larrietan inplikaturikotako enpresek kontratuak egitea debekatzeko.

U6. Ahal den neurrian, laguntza emango die **UNRWari eta Palestinako herriaren alde lan egiten duten giza eskubideen eta gizarte zibilaren beste erakunde batzuei**, eta lekua emango die, ahal denean, giza eskubideen defendatzaileei eta genozidioaren, apartheid-aren eta palestinarr herriaren okupazioaren lekuko zuzenei eta biktimei. [07]

LAGUNTZA-OHARRAK ETA TESTUINGURUA

Nazioarteko Zuzenbide Humanitarioaren ikuspegietarako eta nazioarteko auzitegiei dagokienez, mozio hau idatzi duen taldeak Urko Aiartza Azurtzaren eta Carlos Alberto Ruiz Socharen aholkularitza pribilegiatua izan du, Palestinarako Lege Aliantza Globaleko kideak baitira Espainiako Estatuan (aholku eman dute bereziki Espainiako gobernuari eskatzen zaizkion puntu batzuei dagokienez: 3.a, 4.a, 5.a, 8.a eta 9.a). Toki administrazioaren ikuspegietarako, Miguel Izu Zuzenbidean doktore eta Zientzia Politikoetan eta Soziologian lizentziatuaren aholkularitza paregabea izan dugu.

[01] Ilan Pappék dioen bezala: «2000. urteaz geroztik, Israelek apartheid Estatu bat ezarri du Palestina historiko osoan (...) Banaketa mota hori 'bantustanizazio' bat da (izen hori Hegoafrikan eta Namibian beltzentzat bereizitako lurraldeekin analogiaz sortu zen), eta horrek esan nahi du, zehazki, luraren zati txiki bat egongo dela erregimen arrazistaren autonomia erlatiboa duena, baina kanpotik kontrolatutako enklabea izango dela, eta ez duela askatasunerako benetako itxaropenik izango». Elkarrikketa Ilan Pappéri 2018ko martxoan:

https://www.eldiario.es/internacional/israel-estrategia-entrevista-pappe_128_2241488.html

Pappék berak berretsi du jarrera hori duela gutxi.

2004an, Nazioarteko Justizia Auzitegiak epaia eman zuen, eta ondorioztatu zuen Israelek Zisjordanian —Ekialdeko Jerusalem eta inguruak barne— harresia eraikitzeak nazioarteko zuzenbide humanitarioa eta giza eskubideak urratzen zituela, eta eraitsi egin behar zela. Israelek eraikitzen jarraitu zuen, herri palestinarraren oinarritzko eskubide eta askatasunak ito eta ezabatzeko kontrol militarreko neurriak areagotu zituen; okupatutako biztanleak gero eta gehiago estutu, lurak lapurtzen dituen eta indarkeria sistematikoa erabiltzen duen proiektu kolonialista bultzatzen zuen bitartean. Amnistia Internazionalaren prentsa-agiria, 2004ko uztailaren 9koa: «Israel eta Lurralde Okupatuak: Nazioarteko Justizia Gorteak dio harresia desegin egin behar dela»

<https://www.amnesty.org/es/wp-content/uploads/sites/4/2021/06/mde150682004es.pdf>

Israelen Palestinaren okupazioaren alderdi horri eta haren setio eta zigorgabetasun estrategiei buruz, Navi Pillayk, Palestinar Lurralde Okupatuari buruzko —Ekialdeko Jerusalem barne— NBEko Nazioarteko Ikerketa Batzorde Independenteko presidenteak, adierazi zuen 2024ko urrian «Israelen nazioarteko ekintza bidegabeek Estatuaren erantzukizuna eragiten dutela, ez bakarrik Israelena, baizik eta estatu guztiena»; «Estatu guztiak behartuta daude Israelek lurralde okupatuei buruz egindako lurralde aldarrikapenak edo subiranotasun aldarrikapenak ez onartzera», gaineratu zuen.

[lkus: https://news.un.org/es/story/2024/10/1533636](https://news.un.org/es/story/2024/10/1533636)

[02] NBEk Lurralde Palestinar Okupatueterako duen Errelatore Bereziak, Francesca Albanesek, 2024ko apirilean, EBri eskatu zion Israeli petrolio eta armen enbargoa ezartzeko, besteak beste, Gazako biztanle zibilen aurkako etengabeko erasoak ikusita eta duela hilabete batzuetatik jasaten ari den genozidioa saihesteko. Hilabete horretan, Nazio Batuetako Giza Eskubideen Batzordeak Israeli arma enbargoa ezartzeko eskatu zuen, Gazako Zerrendan genozidio arriskua murrizteko. Urtebete baino gehiago geroago, 2025eko maiatzean, Albanes andreak, oraingoan berariaz errepikatu zion Espainiari: “NBEren Palestinarako Errelatore Berezia naizen aldetik, Kongresuari eskatzen diot BAI bozka diezaiola izugarrikeriengatik ikertutako Estatuetera armak esportatzea debekatzen duen legeari. Espainiak aukeratu dezala konplize ez izatea: hau da behar dugun aurrekaria”. 2024ko uztailan Nazioarteko Justizia Auzitegiak irizpen bat eman zuen, non Nazio Batuetako herrialde guztiei neurriak eskatzen dizkien “Israelek Palestinako Lurralde Okupatuan sortutako legez kanpoko egoera mantentzen lagunduko duten merkataritza edo inbertsio harremanak eragozteko”. Langile humanitarioei, kazetariei, medikuei, osasun langileei eta herritarrek artatzen dituztenei egindako erasoak ez dira istilu isolatuak izan. NBEk, gainera, Israelek Inteligentzia Artifiziala (IA) erabiltzen duela nabarmendu du, gazatarren artean kalte fisiko eta material handiak eragiteko. Duela gutxi, printzipio humanitarioen araberrako laguntza baldintzak betetzen ez dituzten ustezko hornidura pribatuak abian jarri izanak agerian uzten du setio, etengabeko jazarpen, desplazamendu eta nahita eraso egiteko estrategia bat dagoela Israelek sortutako gosetearen eraginez berebiziko beharra duten herritarren aurka.

01 iturria: <https://news.un.org/es/story/2024/04/1529021>

02 iturria: https://www.eldiario.es/internacional/relatora-naciones-unidas-palestina-pide-espana-votar-favor-embargo-integral-armas-israel_1_12311849.html

Langile humanitarioen aurkako erasoak ez ziren gertakari isolatuak izan. NBEk kritikatu egin zuen Israelek

Adimen Artifiziala (AA) erabiltzen duela “ustez”, gazatarren artean kalte fisiko eta material handiak eragiteko.
<https://news.un.org/es/story/2024/04/1529021>

«Giza Eskubideen Kontseiluak Israeli armak bahitzeko eskatzen du»: Batzordeak jakinarazi zuen zerrendako iparraldean sei haurretatik bat desnutrizio egoera larrian zegoela eta Israelek laguntza humanitarioa sartzeko baimenik eman gabe jarraitzen zuela. NBEk adierazi zuen “argi dagoela Gazan ez dagoela zibilentzako babesik”.
<https://news.un.org/es/story/2024/04/1528841>

Giza eskubideen nazioarteko erakundeek behin eta berriz eskatu dute armen enbargoa, eta Nazio Batuetako berrogeita hamabi adituk eskatu dute, errelatore bereziek barne, Israeli armen zigor eta enbargo formalak ezartzeko.

«UN experts outraged by Israeli strikes on civilians sheltering in Rafah camps»:
<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/05/un-experts-outraged-israeli-strikes-civilians-sheltering-rafah-camps>

Amnesty International erakundeak armen enbargoaren garrantzia azpimarratu du: «Espainiak Israeli aldi baterako arma salmenta etetea iraunkor bihurtu behar du».
<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/espana-debe-convertir-en-permanente-la-suspension-temporal-de-venta-de-armas-a-israel/>

[3] Kolonbiak irekitako bidea: ekainaren 8an, Gustavo Petro Kolonbiako presidenteak bertan behera utzi zituen Israelera egiten zituen ikatz esportazioak. Kolonbia Israelen hornitzaile nagusia da. Neurri horrek Nazioarteko Justizia Auzitegiak emandako behin-behineko aginduak bete nahi ditu, Gazako genozidioa eta okupazioa salatu eta gelditzen saiatzeko, Kolonbiako Merkataritza Ministerioak 2024ko ekainaren 7an, ostiralarekin, argitaratutako dekretu batek jasotzen duenez. Erabakia Latinoamerikako Gobernu batek Israeli jarritako lehen zigor komertziala da, orain arte ezarritako neurriak diplomatikoak izan baitira. Erabaki horrek nabarmen eragin diezaieke bi estatuen arteko merkataritza harremanei, kontuan hartuta Andeetako herrialdea dela Israelen erregai fosilen hornitzaile handiena. Bloomberg albiste agentziak jasotzen duenez, Kolonbiak 450 milioi dolar (415 milioi euro) balioko ikatza eman zion iaz estatu juduari.
<https://www.europapress.es/internacional/noticia-colombia-paralizara-venta-carbon-israel-buscar-fin-guerra-gaza-20240608075143.html>

«Pipeline v genocide: How Turkiye can legally block oil exports to Israel»

Oliobidea versus genozidioa: nola Turkiak legez blokea ditzakeen Israelerako petrolio esportazioak (...) Israelek bere petrolioaren % 40 jasotzen du Baku-Tbilisi-Ceyhan (BTC) oliobidearen bidez, Kaspiar Itsasotik Azerbaijan, Georgia eta Turkian zehar Turkiako Ceyhan porturaino doan ibilbide energetiko kritikoaren bidez. Gero, zisterna-ontzi batean, Israelgo portuetara heltzen da (...) Beraz, litekeena da Turkiak Nazioarteko Justizia Auzitegiaren (NJA) behin-behineko neurri horiek legezko justifikazio gisa erabiltzea petrolio-ontziek Israelera petrolio garraiatzea eragozteko, Gazan su-etena lortu arte. Ankarak juridikoki argudiatu lezake, NJAren neurrien arabera, Ceyhanetik garraiatutako petrolio Gazan operazio militarrekin jarraitzeko erabiltzen ari dela, eta, ondorioz, gizateriaren aurkako krimen batean konplize izan nahi ez duela eta NJAren erabakiak ezartzen lagundu, Turkiak ezin duela bere portuak helburu horretarako erabiltzea onartu. Turkiak horrelako adierazpen bat eginez gero, asko presionatu dezake Israel, eta petrolio-partzuergoari ohartarazi genozidioa ohikoa denaren gainetik gailentzen dela. Nahiz eta Ankararen eta Tel Aviven arteko lotura diplomatiko eta ekonomikoen izaera konplexu eta multifazetikoak ezinezkoa egiten duen harremanak erabat etetea, Turkiak orain legezko aukera paregabea izan dezake estatu okupatzailearen petrolio-hornidurari buruzko erabakiak hartzeko»...
<https://thecradle.co/articles-id/25327>

Egia esateko, Ankarak ez du blokeo hori aplikatu testu hau idatzi den egunera arte.

UNMASeko (NBEren Minen aurkako Ekintza Programa) buruak esan du ia 15 urte beharko direla Gazako zerrendatik hondakinak ateratzeko eta jaurtigaiak leherketarik egin gabe kentzeko. Ped Lodhammarren ustez 2024 erdialdera 37 milioi tona hondakin zeuden, 300 kilo metro koadroko.

(Urtebete geroago, kopuru hori erraz bikoiztu ahal izan da).

2025eko maiatzaren 28an, Euro-Med Human Rights Monitor erakundeak adierazi zuen genozidioaren 600. egunean 62.680 palestinar erail dituztela, hondakinen azpian desagertutakoak barne. (Ikus ohar teknikoen

eranskinaren amaieran dagoen grafikoa) <https://www.instagram.com/euromedhr/p/DKNeWogR8nj/>

NBEko dozenaka adituk, Rafahko ustezko “eremu seguruan” lekualdatutako herritarrei egindako erasoengatik haserre, hau diote: “Gazako biztanleen % 5 hilda edo zaurituta daude, etxebizitzaren % 70 baino gehiago suntsitu dira eta % 75 baino gehiago lekuz aldatu dira. Gazako herriaren agoniak amaitu egin behar du”. (Urtebete geroago, kopuru horiek guztiak izugarri hazi dira)

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/05/un-experts-outraged-israeli-strikes-civilians-sheltering-rafah-camps>

[04] Nazioarteko Zigor Auzitegian zein Nazioarteko Justizia Auzitegian justizia bilatzearen aldeko adierazpenak egiten urtebete igaro ondoren, harrigarria da Espainiako Gobernuaren anbiguotasuna; izan ere, asmo hori bere egiten duela adierazi duen arren, 2025eko ekainera arte ez da hitzetatik haratago joan, jarrera ahul eta pasiboa du, eta ez ditu babestu genozidioari buruzko oinarritzko eta kontzeptuzko neurri oinarritzkoenak eta premiazkoenak. Beharrezkoa da genozidioagatiko akusazioa argi eta garbi babestea, eta benetako genozidioari aurre egin behar diogula indartzea, NBEko aditu independenteen eta hainbat eta hainbat organo espezializaturen jarrera nola.

Euro-Med Monitor eskualdean giza eskubideak monitorizatzeko erakundearen testu batean indartu egiten da estatuek genozidioaren aukera geldiarazteko ekintza azkarrak egiteko behararen ideia, Nazioarteko Justizia Auzitegiak eskatzen duen bezala: «Nazioarteko komunitateak Israel nazioarteko zuzenbidearen xedapenen eta NJAen epaien mende jartzera behartzeko erantzukizuna du. Genozidioa Prebenitzeko eta Zigortzeko Konbentzioan parte hartzen duten estatuek ere bat egin behar dute Hegoafrikaren eskaerarekin, eta beharrezko babes guztia eskaini behar dute.

Genozidioari buruzko Konbentzioaren eta nazioarteko zuzenbidearen pean dituzten betebeharrak betez, garrantzitsuak diren nazioarteko nazio eta erakunde guztiek azkartasunez eta erabakitasunez jarduteko betebeharra dute, Gazako Zerrendan abian den genozidio-krimenari amaiera emateko». «Euro-Med Monitor welcomes Spain's decision to join SA's ICJ lawsuit against Israel, calls on other countries to follow suit»

<https://euromedmonitor.org/en/article/6361/Euro-Med-Monitor-welcomes-Spain%E2%80%99s-decision-to-join-SA%E2%80%99s-ICJ-lawsuit-against-Israel.-calls-on-other-countries-to-follow-suit>

[05] Pablo Bustinduy Gizarte Eskubideetako eta Kontsumoko ministroak informazio-ohar bat igorri zuen 2024ko urrian, enpresa inportatzaileei zuzendua, beren produktuen jatorria adierazteko duten betebeharra bete dezaten Palestina Okupatuaren Lurraldeetatik badatoz.

«Helburua da, Bustinduyren arabera, kontsumitzaileek argibide horiek eskura izatea etiketatutako elikagaietan, “produktuen jatorriari buruzko egiazko informazioa jasotzeko duten eskubidea bermatzeko, bereziki, Ekialde Ertainean bizi den egoera kritikoaren aurrean” [...]

1. Nazioarteko zuzenbidearen arabera, Golango Gainak eta Zisjordania, Ekialdeko Jerusalem barne, Israelgo lurraldearen parte ez direnez, «Israelgo produktua» adierazpena okerra eta engainagarria da lurralde horietatik datozen produktuei dagokienez. Halakoetan, «asentamendu israeldarra» esapidea erantsi behar da, edo horren pareko bat, parentesi artean. Horrenbestez, «Golango Gainetako produktua (Israelgo kokalekua)» edo «Zisjordaniako produktua (Israelgo kokalekua)» esapideak erabili litezke.

2. Jatorriz Israeleko kokalekuetakoak ez diren Palestinako produktuek jatorri geografikoari buruz engainagarria gertatzen ez den eta nazioarteko jardunarekin bat datorren adierazpena izan behar dute, hala nola «Zisjordaniako produktua (produktu palestinarra)», «Gazako produktua» edo «Palestinako produktua» adierazpenak.

Etiketatzeko betebeharrak hori informazio-oharra egin zenetik betetzen ez bada, ikuskapen eraginkorra egin beharko litzateke, eta zehapenak ezarri beharko lirateke.

<https://www.dsca.gob.es/es/comunicacion/notas-prensa/empresas-importen-espana-productos-territorios-ocupados-israel-deberan>

[06] Giza eskubideen urraketa sistematikoak direla eta, EBko edozein estatuk 2000ko Israel-EB Ituna ebaluatu eta eteteari buruzko kautelazko edo badaezpadako neurriak hartzeko aukera materialari dagokienez, garrantzitsua da gogoraraztea betebeharrak hori Nazioarteko Justizia Auzitegiak 2024ko urtarrilaren 26an adierazitakoaren ondorio dela, instantzia horrek behin baino gehiagotan errepikatu duen betebeharrak orokorra, Israelek erasoaldi militarra gelditu eta laguntza humanitarioa sartzen utz dezan. Gainera, auzitegi horrek 2024ko uztaileko Iritzi Aholku-emailea gehitu zuen, non adierazi baitzuen Palestina osoko okupazio israeldarra argi eta garbi legez kanpokoa dela eta EBko estatuek inola ere ez laguntzeko eta okupazio hori mantentzen ez uzteko betebeharra dutela, eta kokalekuei dagokienez harreman ekonomikoak edo

merkataritzakoak eten ditzaketela, eta horiek sostengatzen dituzten inbertsioak saihestu. Giza eskubideak eta nazioarteko zuzenbidea errespetatzeko exigentzia irmoarekin bat ez jokatzeak Israelekin konplizitate maila bat egotea ekar lezake, kasu honetan genozidio bat, garbiketa etnikoko planak, gizateriaren aurkako krimenak eta gerra krimenak modu irekian gauzatzearekin. Horrenbestez, ez da nahikoa itun hori berrikustea, dagoeneko estatu kide askok babestu duten neurria. Berehalako etenaldia behar da, eta berriro diogu posible dela estatu talde batek bakarka edo blokean aurrekautez jokatzea, ez bakarrik Israelek beren harremana krimenen kontinuumarako erabil dezan eragozteko, baizik eta EBk edo herrialde jakin batzuek erantzukizun mailarik izan ez dezaten, ondorio penalak ere izan baititzakete abian den genozidioa dela-eta. Yanis Varoufakis Greziako finantza ministro ohiak 2024an EBko estatuen artean barne-zirkulazioan ibili zen eta Israelek egindako bortxaketak dokumentatzen zituen txostenaz aritu zen. Arrazoi horregatik EB osatzen duten herrialdeetako ordezkariak eta Europako goi funtzionarioek erantzuten ahalko lukete, eta ezingo lukete ezjakintasuna argudiatu. “Ezin dute ukatu gertaeren berri zutenik, EBko ordezkari bereziaren txostenaren edukia kontuan hartzeko betebeharra baitzuten”, adierazi zuen Varoufakisek. “Munduak orain badaki bazekitela nazioarteko zuzenbidea urratzen ari zirela, hala esan zielako esplizituki giza eskubideetarako EBko ordezkari bereziak berak. Historiak zorrotz epaituko ditu. Eta agian NZAk ere egingo du”.

Ikus: <https://theintercept.com/2024/12/23/eu-report-israel-war-crimes-complicity/>

Gogora dezagun legezko betebeharra dela NJAren prozeduratik eratorritako betebeharrak babestea eta ez saihestea, eta horrek justifikatzen du krimen gehiago egitea eragozten duen kautelazko neurri oro aplikatzea, edo, gutxienez, krimen horiek salatzea eta EBko estatuak etorkizuneko erantzukizunetatik bereiztea. Neurri horiek ezin ditu NJAk zuzenean aplikatu, ez baitu indarrik, neurririk edo tresnarik neurri horiek betearazteko, baina estatuen betebeharra da eskura dutena baliatzea horiek gauzatzeko. Neurri horiek azaltzen dira, edo neurri horiek eskatzen dira, Gazako herritarren eskubideei kalte konponezina egiteko arrisku argi, nabermen eta saihetsezina dagoelako, egiaztatu den bezala. Auzitegiak ezin badu ezer praktikorik egin, zuzenbidearen arabera jardun dezaketen estatuak eta esparru eta dimentsioek egin behar dute, arlo politiko eta diplomatikoko ekintzak esparru desberdinetan uztartuz.

Nazioarteko Zuzenbidearen betebeharren plano horretan justifikatzen da kautelazko edo badaezpada jarduteko aukera, eten daitekeena eten dadin, ez daitezen areagotu, gertatzen ari den bezala, kalteak, urraketa larriak edo krimenak, hala nola zigor kolektiboak, gosetea, osasuneko edo larrialdietako egitura, ondasun edo zerbitzu ororen aurkako erasoak, eta haurrei bereziki zuzendutako ekintzak; kalte itzulezin hori gerta ez dadin.

EBko estatu kide bakoitzak inplizituki onartzen du neurri horiek aplikatu daitezkeela, baina, de facto eta gaur arte, ez dute halakorik egin. Estatuak, beren orbitaren barruan, EBko organoei eskatzen zaionera bideratutako egintzak sortzen has daitezke eta hasi behar dute; Batzordea, adibidez, luzamendutan ibili da. Europako Batzordeak erantzuna atzeratzen badu, estatuak ez dute modu berean erantzun behar. Hau da, ekintzak egin ditzakete —adibidez, gaiari buruzko txosten propioa egin, atzerapenik gabe— Batzordeak Europa mailako txostena egiten duen bitartean, txosten horren izapidetzeak eta ebazpenak denbora baliotsuegia har baitezake, eskala eta larritasun handieneko urraketak gertatzen ari diren denbora bera.

Zerbait betearaztea eteteko kautelazko neurriak, hasiera batean epaileen edo auzitegien zereginaren esparruan direnak, Espainiako estatuak etete horretan aurrera egiteko argudio baliozkotzat jo daitezke. Hala egiten ez badu, ez-egiteagatik, potentzia okupatzaile eta erasotzaileak, Israelek, genozidioa normalizatzeko bitartekoak, harremanak, laguntza tazitoak eta nazioarteko euskarriak izan ditzan lagunduko du, ezer gertatzen arituko ez balitz bezala.

Laburbilduz, NJAk eskatzen duena kautelazkoa bada, eta EBko Batzordeari eskatzen zaiona txostena egitea bada, Espainiako estatuari eska dakioke atzerapenik gabe har ditzala badaezpadako neurriak: Israelekin egindako Elkartze Akordioaren ondorioak etetea, Batzordeak eskatutako txostena eman arte edo Israelek NJAk eskatutako kautelazko neurriak bete arte.

«Europar Batasunaren eta Israelen Elkartze Akordioaren 2. artikulua: Alderdien arteko harremanak, bai eta Akordioaren beraren xedapen guztiak ere, giza eskubideen eta printzipio demokratikoen errespetuan oinarrituko dira, zeinak bere barneko eta nazioarteko politika bideratzen duen eta Akordio honen funtsezko elementua den».

Norabide horretako adibide positibo gisa, Booking turismo-enpresa erraldoiaren ikerketa da erreferentziazko kasu bat, Herbehereetako Fiskaltzak eskatuta zehapenak edo enbargoak ingurune estrategikoetan inplikatzeari eta ikertzeari dagokionez:

«Herbehereak Booking ikertzen ari dira, “gerra-krimenetatik datozen funtsak zuritzeagatik” salaketa jarri ostean»

https://www.tourinews.es/empresas-turismo/paises-bajos-investiga-booking-blanquear-fondos-crimenes-guerra_4481955_102.html

[07] Puntu honetan, politika publiko positiboak egiteko iradokizun gisa eta aztertzen ari garen testuinguruan, uste dugu ikusarazi, eta kasu batzuetan, laguntza-harreman iraunkorrak ezarri ahal izango direla Israelgo pertsona, erakunde eta entitateekin, edo eskualdean giza eskubideen defentsan diharduten erakundeekin, edo genozidio, okupazio eta apartheid politiken aurka publikoki azaldu direnekin eta giza eskubideen eta nazioarteko zuzenbide humanitarioaren errespetuan lan egiten dutenekin. Esate baterako irakasleak, Ilan Pappé kasu, kazetariak, Gideon Levy kasu, errepresaliatutako kontzientzia objektore israeldarrak, Tal Mitnick kasu... Eta ahal den guztietan genozidioaren biktimak zuzenekin harrerarako, babeserako eta ikusarazteko formulak lantzea.